

Warszawa, dnia

2018-09-14

**MINISTER ROLNICTWA
I ROZWOJU WSI**

Znak sprawy: ŻW.zz.870.137.2018

wg rozdzielnika

W odpowiedzi na pismo z dnia 20 czerwca 2018 r. znak: KILW/060/02/18 w sprawie wniosków i propozycji działań w związku z rozprzestrzenianiem się wirusa ASF w Polsce przekazane przy piśmie Pana Michała Dworczyka Sekretarza Stanu w Kancelarii Prezesa Rady Ministrów z dnia 28 czerwca 2018 r. znak: BPRM.217.3.15.2018KG(2) uprzejmie informuję, co następuje.

Ad 1

Minimalne środki zwalczania afrykańskiego pomoru świń (ASF) określa dyrektywa 2002/60/WE z dnia 27 czerwca 2002 r. ustanawiająca przepisy szczególne w celu zwalczania afrykańskiego pomoru świń oraz zmieniająca dyrektywę 92/119/EWG w zakresie choroby cieszyńskiej i afrykańskiego pomoru świń (Dz. Urz. WE L 192, z 20.07.2002 z późn. zm.).

Ww. dyrektywa została wdrożona do polskiego porządku prawnego m. in. w ustawie z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt (Dz. U. z 2017 r. poz. 1855 z późn. zm.) oraz w rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 6 maja 2015 r. w sprawie zwalczania afrykańskiego pomoru świń (Dz. U. poz.754).

Stosownie do art. 54 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt powiatowy lekarz weterynarii, wojewódzki lekarz weterynarii i Główny Lekarz Weterynarii, w zakresie swojej właściwości, przygotowują i aktualizują plany gotowości zwalczania poszczególnych chorób zakaźnych zwierząt, w tym afrykańskiego pomoru świń. Powyższe plany gotowości są wdrażane z chwilą wystąpienia epizooocji.

Plany gotowości zawierają w szczególności:

- 1) wykaz aktów prawnych dotyczących zwalczania choroby zakaźnej zwierząt;
- 2) opis choroby zakaźnej zwierząt;
- 3) określenie sposobu i źródeł finansowania zwalczania choroby zakaźnej zwierząt;

Krajowa Izba Lekarsko-Weterynaryjna	
SIEŁAWA	
Data: 21.09.18	
L. dz. 1043/18	060/02/18

- 4) określenie struktury i organizacji zespołów kryzysowych powiatowego lekarza weterynarii, wojewódzkiego lekarza weterynarii i Głównego Lekarza Weterynarii;
- 5) określenie zadań dotyczących zwalczania choroby zakaźnej zwierząt oraz organów, jednostek organizacyjnych i innych podmiotów odpowiedzialnych za realizację tych zadań;
- 6) plany szkoleń pracowników Inspekcji Weterynaryjnej oraz innych jednostek i podmiotów, o których mowa w pkt 5;
- 7) opis sposobu i zakresu opracowania oraz przekazywania informacji.

Działania w zakresie sporządzania, aktualizacji i realizacji planów gotowości powiatowy lekarz weterynarii, wojewódzki lekarz weterynarii i Główny Lekarz Weterynarii wykonują odpowiednio przy pomocy powiatowego, wojewódzkiego i krajowego zespołu kryzysowego.

W skład zespołów kryzysowych wchodzi pracownicy Inspekcji Weterynaryjnej oraz przedstawiciele organów administracji rządowej, jednostek samorządu terytorialnego i podmiotów, których udział jest niezbędny w zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt.

Równocześnie na podstawie art. 54 ust. 3 ww. ustawy organy administracji rządowej i jednostek samorządu terytorialnego, podmioty prowadzące działalność w zakresie pozyskiwania, wytwarzania, przetwarzania lub obrotu niejadalnymi produktami pochodzenia zwierzęcego, ubocznymi produktami zwierzęcymi, produkcji produktów pochodzenia zwierzęcego w rozumieniu przepisów o wymaganiach weterynaryjnych dla produktów pochodzenia zwierzęcego oraz podmioty dysponujące środkami materiałowymi i technicznymi, których udział jest niezbędny przy zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt, współpracują z organami Inspekcji Weterynaryjnej przy opracowaniu i realizacji planów gotowości.

Ponadto na podstawie rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 26 maja 2004 r. w sprawie zakresu i warunków współpracy organów administracji rządowej i jednostek samorządu terytorialnego oraz innych podmiotów w tworzeniu planów gotowości zwalczania chorób zakaźnych zwierząt (Dz. U. Nr 129, poz. 1372) podmioty, których udział jest niezbędny w zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt, w tworzeniu planów gotowości zwalczania chorób zakaźnych zwierząt oraz realizacji działań wynikających z tych planów przekazują niezwłocznie organom Inspekcji Weterynaryjnej:

- 1) na ich żądanie, informacje niezbędne w celu opracowania projektów planów gotowości i uaktualnienia tych planów;
- 2) informacje niezbędne do uaktualniania planów gotowości.

Ponadto organy Inspekcji Weterynaryjnej w celu realizacji zadań określonych w planach gotowości mogą zawierać umowy i porozumienia z podmiotami, o których mowa powyżej oraz

współpracować z zespołami reagowania kryzysowego. Ponadto przedstawiciele podmiotów, których udział jest niezbędny w zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt, na wniosek organu Inspekcji Weterynaryjnej biorą udział w szkoleniach i ćwiczeniach wynikających z planów gotowości.

Ponadto z informacji uzyskanych od Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji wynika, że zadania związane z wystąpieniem afrykańskiego pomoru świń na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej realizowane są m.in. zgodnie z rekomendacjami Międzyresortowego Zespołu do spraw łagodzenia skutków związanych z wystąpieniem przypadków afrykańskiego pomoru świń oraz procedurami wynikającymi z Krajowego Planu Zarządzania Kryzysowego.

Zgodnie z art. 14 ust. 1 ustawy z dnia 26 kwietnia 2007 r. o zarządzaniu kryzysowym (Dz. U. z 2017 poz. 209) organem właściwym w sprawach zarządzania kryzysowego na terenie województwa jest wojewoda, do zadań którego należy m.in. kierowanie monitorowaniem, planowaniem, reagowaniem i usuwaniem skutków zagrożeń na terenie województwa (art. 14 ust. 2). Wojewoda posiada szereg instrumentów, którymi może oddziaływać na przebieg zdarzenia, na przykład może wydać rozporządzenie wprowadzające nakazy i ograniczenia w sprawie likwidacji choroby zakaźnej zwierząt, jak również wnioskować do Ministra Obrony Narodowej o użycie pododdziałów lub oddziałów Sił Zbrojnych, jeśli w sytuacji kryzysowej użycie innych sił i środków jest niemożliwe lub może okazać się niewystarczające. Organem pomocniczym wojewody jest wojewódzki zespół zarządzania kryzysowego, którego głównym zadaniem jest przygotowywanie propozycji działań w związku z występującymi lub potencjalnymi zagrożeniami mogącymi mieć wpływ na bezpieczeństwo na terenie województwa.

W zakresie przygotowania i aktualizacji planów gotowości zwalczania ASF na terenie województwa wielkopolskiego, kujawsko-pomorskiego i łódzkiego uprzejmie informuję, że Wielkopolski Wojewódzki Lekarz Weterynarii zaktualizował plan gotowości zwalczania ASF w dniu 23 maja br. Dodatkowo na podstawie zarządzenia nr 16 Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji w sprawie wytycznych do wojewódzkich planów zarządzania kryzysowego, w roku 2017 w Wojewódzkim Inspektoracie Weterynarii w Poznaniu opracowano nowy moduł zadaniowy „Zwalczanie chorób zakaźnych zwierząt o istotnym znaczeniu dla gospodarki kraju”.

Celem tego zadania jest sprawne i skuteczne ograniczenie rozprzestrzeniania się chorób zakaźnych zwierząt o istotnym znaczeniu dla gospodarki kraju, w celu zmniejszenia strat gospodarczych, które mogą wystąpić w sektorze rolnictwa na skutek tych chorób. Powyższy moduł obejmuje również działania kryzysowe w sytuacji wystąpienia ASF w województwie wielkopolskim. Jest on uzgodniony z podmiotami współpracującymi na poziomie województwa, a jego przygotowanie było skoordynowane przez Wielkopolski Urząd Wojewódzki.

Łódzki Wojewódzki Lekarz Weterynarii zaktualizował plan gotowości zwalczania ASF w pierwszej połowie tego roku. Jednocześnie informuję, że w dniach 22-23 maja br. na terenie województwa łódzkiego odbyły się ćwiczenia symulacyjne w zakresie zwalczania ASF zorganizowane przez Wojewódzkiego Lekarza Weterynarii w Łodzi oraz Powiatowego lekarza Weterynarii w Wieluniu.

Kujawsko-Pomorski Lekarz Weterynarii również przeprowadził aktualizację planu zwalczania ASF.

Odnosząc się do kwestii mięsa pozyskanych ze sztuk zakażonych ASF uprzejmie informuję, że od początku 2018 roku stwierdzono 106 ognisk ASF u świń w gospodarstwach, przy czym w 23 przypadkach doszło do przemieszczenia do rzeźni (łącznie 924 świń). W 10 przypadkach doszło do przemieszczenia do rzeźni świń pochodzących z gospodarstw zlokalizowanych w strefie zagrożenia, w których stwierdzono wirus ASF, w okresie 21 dni po przemieszczeniu do rzeźni, (łącznie 419 sztuk świń), w 9 przypadkach z gospodarstw, zlokalizowanych w strefie objętej ograniczeniami (łącznie 448 sztuk świń), w 3 przypadkach z gospodarstw, zlokalizowanych w strefie ochronnej (łącznie 53 sztuk świń) oraz w 1 przypadku z gospodarstwa, zlokalizowanego poza strefami (4 sztuki świń). W każdym przypadku prowadzone było dochodzenie polegające na ustaleniu list dystrybucyjnych i wydania nakazu wycofania mięsa oraz jego produktów, jeśli pozostawały one w obrocie, z wyjątkiem przypadków kiedy możliwe było wykluczenie, że świnie, które trafiły do uboju były zarażone lub podejrzane o zarażenie wirusem ASF.

Ad 2

Ministerstwo na bieżąco analizuje sytuację epizootyczną oraz sugestie i postulaty zgłaszane przez różne organizacje, stowarzyszenia reprezentujące zarówno rolników jak i myśliwych. W wyniku przeprowadzonych analiz proponowane są rozwiązania legislacyjne oraz inne działania mające na celu zwalczanie afrykańskiego pomoru świń, w tym działania związane z zasadami bioasekuracji.

Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 9 lutego 2018 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie środków podejmowanych w związku z wystąpieniem afrykańskiego pomoru świń (Dz. U. z 2018 r. poz. 360) wprowadziło zwiększone wymagania dla gospodarstw znajdujących się poza obszarami objętymi restrykcjami wprowadzonymi w związku z ASF.

Nowelizacja rozporządzenia była konieczna ze względu na zagrożenie dalszego szerzenia się choroby na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. Wprowadzone przepisy mają za zadanie podnieść poziom zabezpieczenia gospodarstw, a tym samym zmniejszyć ryzyko wystąpienia tej choroby.

Projekt ww. rozporządzenia został przesłany do konsultacji z 41 podmiotami zainteresowanymi kwestiami hodowli i chowu świń z terminem od dnia 24 do dnia 29 stycznia br.

W dniu 26 stycznia br. w gmachu MRiRW odbyło się spotkanie z przedstawicielami organizacji rolniczych, które było elementem konsultacji społecznych procedowanego aktu prawnego. Na spotkaniu przedstawiciele organizacji rolniczych, w tym Izb Rolniczych potwierdzili zasadność wprowadzenia proponowanych wymagań weterynaryjnych, na obszarze całego kraju.

Należy przy tym wspomnieć, że nieprzestrzeganie wymagań w zakresie bioasekuracji w gospodarstwach utrzymujących świnie zwiększa ryzyko wystąpienia zakażeń wirusem ASF u tych zwierząt i w konsekwencji może powodować konieczność ponoszenia wydatków ze środków budżetu Państwa, związanych z likwidacją kolejnych ognisk ASF u świń w gospodarstwach.

Pragnę zaznaczyć, że wprowadzone zaostrzone wymagania weterynaryjne w przypadku utrzymywania świń zostały wdrożone w celu wzmocnienia ochrony gospodarstw utrzymujących świnie przed wniknięciem wirusem ASF do tych gospodarstw, co w konsekwencji ma zminimalizować straty w gospodarce narodowej oraz ograniczyć negatywne skutki społeczne.

Należy jednak pamiętać, że wystąpienie ogniska ASF w gospodarstwie powoduje wprowadzenie ograniczeń i restrykcji przez Komisję Europejską oraz kraje trzecie.

Równocześnie biorąc pod uwagę, że dostosowanie gospodarstwa do określonych wymagań może powodować konieczność wprowadzenia zmian możliwe jest uzyskanie różnych form pomocy. Wprowadzone oraz planowane do wprowadzenia środki pomocy dla rolników mają na celu poprawę warunków dla prowadzenia takiej działalności i zmniejszenie niekorzystnych skutków wynikających z wystąpienia choroby na części terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

Zgodnie z rozporządzeniem wykonawczym Komisji (UE) 2017/1536, ustanowiono nadzwyczajny środek pomocowy dla posiadaczy świń utrzymujących nie więcej niż 50 świń w okresie od 1 lipca 2016 r. do 30 czerwca 2017 r., na obszarach wymienionych w załączniku do decyzji wykonawczej Komisji nr 2014/709, zmienionym decyzją wykonawczą Komisji nr 2017/1481. Środek pomocowy, o którym mowa powyżej, przysługuje tym posiadaczom świń, którzy otrzymali od organów Inspekcji Weterynaryjnej decyzję nakazującą ubój lub zabicie świń przy jednoczesnym zakazie czasowego utrzymywania tych zwierząt, w związku z niespełnieniem wymagań wynikających z rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 6 maja 2015 r. w sprawie środków podejmowanych w związku z wystąpieniem afrykańskiego pomoru świń. W okresie od września 2017 r. do 14 sierpnia 2018 r. Inspekcja Weterynaryjna skontrolowała 16 291 gospodarstw, w następstwie czego wydano 2 769 decyzji administracyjnych, będących podstawą do ubiegania się o przyznanie wspomnianego środka pomocowego.

W związku z wejściem w życie w dniu 28 lutego 2018 r. przepisów rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 9 lutego 2018 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie środków podejmowanych w związku z wystąpieniem afrykańskiego pomoru świń, określającego dodatkowe

wymagania dla hodowców świń na terytorium kraju znajdującym się poza obszarami objętymi restrykcjami w związku z występowaniem ASF, tj. poza obszarami ochronnym, objętym ograniczeniami i zagrożenia, wymienionymi w załączniku do decyzji Komisji nr 2014/709, od kwietnia 2018 r. przeprowadzane są przez Inspekcję Weterynaryjną intensywne kontrole gospodarstw. Do końca lipca 2018 r. skontrolowano 12 109 gospodarstw położonych poza wspomnianymi obszarami objętymi restrykcjami. W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, w odniesieniu do 2375 gospodarstw wydano decyzje administracyjne nakazujące usunięcie stwierdzonych uchybień, natomiast w odniesieniu do 66 gospodarstw wydano decyzję administracyjną nakazującą ubój lub zabicie świń i czasowo zakazującą ich utrzymywania.

Ad 3

Odnosząc się do postulatu przeprowadzenia wśród mieszkańców skutecznej kampanii informacyjnej dotyczącej ASF wśród hodowców trzody chlewnej, informuję że działania informacyjne prowadzone są w sposób ciągły. Akcja informacyjno-edukacyjna wśród rolników jest prowadzona z wykorzystaniem lokalnych środków przekazu, ze szczególnym zwróceniem uwagi na konieczność stosowania się do tzw. zasad bioasekuracji oraz możliwości uzyskania różnych form pomocy.

Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi, Ośrodki Doradztwa Rolniczego (ODR), Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa czy też Agencja Rynku Rolnego oraz Inspekcja Weterynaryjna przekazują informacje posiadaczom świń na bieżąco. Inspekcja Weterynaryjna realizuje działania w ramach akcji informacyjnej, m. in. poprzez kolportowanie ulotek informacyjnych i organizowanie szkoleń.

Komunikaty i informacje umieszczane są również na stronach internetowych granicznych, wojewódzkich i powiatowych inspektoratów weterynarii oraz na stronie internetowej Głównego Inspektoratu Weterynarii, gdzie informacje dotyczące ASF, w tym informacje dotyczące bioasekuracji gospodarstw, mają charakter wiodący.

Wszystkie wojewódzkie ośrodki doradztwa rolniczego prowadzą działania upowszechniające wśród rolników wiedzę na temat zagrożenia ASF (przy czym ODR rozpoczęły ww. działania już od 2013 r.).

W roku 2016 we wszystkich ODR-ach zorganizowano szkolenia dla rolników, jednak liczba tych szkoleń była bardzo różna - od 5 w woj. dolnośląskim do 535 w woj. podlaskim. ODR organizują konferencje na temat ASF, a w jednym przypadku wydano zalecenia, aby podczas każdego szkolenia przekazywane były informacje o zagrożeniu ASF.

Na podkreślenie zasługuje też działalność informacyjna, prowadzona poprzez publikację artykułów na ten temat w czasopiśmie (miesięcznikach) wydawanych przez ODR-y. Oprócz

artykułów, ODR-y opracowywały i rozdawały broszury na temat ASF. Dystrybuowano także broszury, opracowane i wydane przez Głównego Lekarza Weterynarii. Informowanie o potencjalnym zagrożeniu ASF prowadzone było także podczas imprez masowych, organizowanych lub współorganizowanych przez ODR-y: targach, dożynkach, wystawach, konkursach itp. Ponadto, wszystkie ODR-y zamieszczają stale informacje dla rolników na swoich stronach internetowych.

Najczęściej są to artykuły lub komunikaty, ale w niektórych ODR-ach wysyłane są informacje e-mailowe bezpośrednio do rolników, którzy są zarejestrowani w bazie ODR. W niektórych ODR-ach informacja o zagrożeniu ASF została zamieszczona w każdym biurze powiatowym w postaci specjalnej tablicy. Doradcy terenowi udzielają także porad indywidualnych (np. w woj. świętokrzyskim dla 400 osób, a w warmińsko-mazurskim dla 500). Przedstawiciele dwóch ODR-ów wchodzi w skład wojewódzkich zespołów doradczych ds. ASF wojewody. W woj. podlaskim wyznaczona jest jedna osoba w każdym zespole powiatowym, dyżurująca na infolinii oraz 1 osoba w centrali, odpowiedzialna za udzielenie porad w zakresie bioasekuracji.

Ponadto zgodnie z kompetencjami byłej Agencji Rynku Rolnego (obecnie Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa) do dnia 1 września 2017 roku realizowano działania dotyczące „Udzielenia pomocy w ramach nadzwyczajnych środków wspierania rynku wieprzowiny w Polsce”. Ponadto na stronach byłej ARR umieszczane były bieżące informacje z MRiRW między innymi film opracowany przez Państwowy Instytut Weterynarii w Puławach we współpracy z Głównym Inspektorem Weterynarii, dotyczący przestrzegania zasad bioasekuracji w zakresie ASF.

W pierwszym kwartale br. ODR-y łącznie:

- udzieliły 12 386 porad indywidualnych,
- udzieliły 1 039 porad grupowych,
- zorganizowały 7 konferencji dla co najmniej 580 osób,
- przeprowadziły 703 szkolenia dla 17 528,
- zorganizowały 114 spotkania, w których udział wzięło co najmniej 714 osób,
- opublikowały 32 artykuły w wydawanych przez siebie czasopismach – miesięcznikach (nakład ok. 50 tys. egz.) oraz wydały 7 własnych ulotek.

Ponadto, ODR-y prowadzą stałe zakładki na swoich stronach www, aktualizując systematycznie informacje, organizują dyżury doradców w biurach powiatowych i gminnych, upowszechniają informacje podczas imprez masowych (w okresie sprawozdawczym: XVIII Międzynarodowe Targi Ferma Bydło, XXI Międzynarodowe Targi Ferma Świń i Drobiu w Łodzi, Targi AGROTECH, Targi Zielona Arena), zamieszczają ulotki, plakaty i ogłoszenia na tablicach we wszystkich swoich biurach terenowych a także w urzędach gmin, starostwach i sołectwach. ODR-y dystrybuują materiały

MRiRW i GIW oraz odbywają wizyty w gospodarstwach rolnych, informując o zasadach bioasekuracji i zagrożeniu ASF.

Doradcy udzielają także informacji mailowych (w okresie sprawozdawczym przesłano 3 komunikaty do 3 750 osób) i telefonicznych.

Pracownicy ODR-ów stale śledzą komunikaty MRiRW oraz Głównego Lekarza Weterynarii dotyczące ASF, uzupełniają swoją wiedzę i przekazują ją hodowcom świń i zainteresowanym osobom podczas szkoleń o różnej tematyce, a także spotkań i wizyt w gospodarstwach. Informują również rolników o nowych przypadkach ASF wśród dzików i zmianach obszarów zagrożenia występowania tej choroby, o naborze wniosków o udzielenie pomocy finansowej na wyrównanie kwoty dochodu uzyskanej przez producenta świń utrzymywanych na obszarze objętych restrykcjami w związku ze zwalczaniem ASF.

Ponadto uprzejmie informuję, że na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej był realizowany program mający na celu wczesne wykrycie zakażeń wirusem wywołującym afrykański pomór świń i poszerzenie wiedzy na temat tej choroby oraz jej zwalczanie, który został wprowadzony rozporządzeniem Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 7 stycznia 2016 r. w sprawie wprowadzenia w 2016 r. na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej „Programu mającego na celu wczesne wykrycie zakażeń wirusem wywołującym afrykański pomór świń i poszerzenie wiedzy na temat tej choroby oraz jej zwalczanie” (Dz. U. poz. 70, z późn. zm.).

W ramach tego programu była prowadzona przez Inspekcję Weterynaryjną kampania informacyjna dla podmiotów prowadzących działalność nadzorowaną związaną z produkcją żywności pochodzenia zwierzęcego i pasz, a także rolników, myśliwych, władz samorządowych oraz społeczeństwa, obejmująca publikację ulotek zawierających informacje o sposobie rozprzestrzeniania się choroby, zasadach bioasekuracji. Dystrybucja ulotek odbywała się za pośrednictwem terenowych organów Inspekcji Weterynaryjnej. Ulotki były dystrybuowane na całym terytorium Rzeczypospolitej Polskiej podczas wykonywanych kontroli wśród podmiotów prowadzących działalność nadzorowaną związaną z produkcją żywności pochodzenia zwierzęcego, pasz oraz posiadaczy świń (w ramach m.in. wizyt w stadach, w których są utrzymywane świnię). Dodatkowo, ulotki były dystrybuowane wśród myśliwych, kół łowieckich, sołtysów, wójtów, burmistrzów, prezydentów miast. Ww. Program przewidywał przekazywanie informacji o istniejącym zagrożeniu również poprzez media w postaci m.in.: audycji informacyjnych, w których przekazuje się informacje na temat choroby oraz ewentualnych dróg jej rozprzestrzeniania, a także informacje o postępowaniu w przypadku podejrzenia wystąpienia lub wystąpienia ASF, bioasekuracji w gospodarstwie, zakazie karmienia świń odpadami gastronomicznymi oraz o właściwym zagospodarowaniu zwłok świń oraz postępowaniu z tuszami odstrzelonych dzików i o zasadach polowań.

W ramach programu organy Inspekcji Weterynaryjnej prowadziły grupowe szkolenia dla rolników i myśliwych oraz podmiotów prowadzących działalność nadzorowaną przez Inspekcję Weterynaryjną, związaną z produkcją żywności pochodzenia zwierzęcego i pasz. Celem szkoleń było przekazanie wiedzy o ASF. Tematyka szkoleń obejmowała m.in.: objawy ASF, zgłaszanie podejrzeń wystąpienia ASF, postępowanie po zgłoszeniu podejrzenia wystąpienia ASF, zasady wypłacania odszkodowań, zasady bioasekuracji w gospodarstwie oraz zasady postępowania myśliwego biorącego udział w polowaniu, tak aby zapobiec rozprzestrzenianiu się wirusa ASF, informację o zakazie karmienia świń odpadami gastronomicznymi oraz o właściwym zagospodarowaniu zwłok.

Analogiczne rozwiązanie zostało zawarte w programie mającym na celu wczesne wykrycie zakażeń wirusem wywołującym afrykański pomór świń i poszerzenie wiedzy na temat tej choroby oraz jej zwalczanie na rok 2017. Ww. program został wprowadzony rozporządzeniem Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 14 marca 2017 r. w sprawie wprowadzenia w 2017 r. na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej „Programu mającego na celu wczesne wykrycie zakażeń wirusem wywołującym afrykański pomór świń i poszerzenie wiedzy na temat tej choroby oraz jej zwalczanie”(Dz. U. poz. 625).

Następnie w dniu 6 lutego 2018 r. zostało ogłoszone w Dzienniku Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 6 lutego 2018 r. w sprawie wprowadzenia w 2018 r. na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej „Programu mającego na celu wczesne wykrycie zakażeń wirusem wywołującym afrykański pomór świń i poszerzenie wiedzy na temat tej choroby oraz jej zwalczanie” (Dz. U. poz. 316). Program obowiązujący w 2018 r. wprowadza rozwiązanie w postaci przeprowadzania przez Inspekcję Weterynaryjną kampanii informacyjnej dla podmiotów prowadzących działalność nadzorowaną, związaną z produkcją żywności pochodzenia zwierzęcego oraz pasz, rolników, myśliwych, innych służb i inspekcji oraz władz samorządowych i społeczeństwa. Kampania informacyjna oraz grupowe szkolenia dla rolników i myśliwych oraz podmiotów prowadzących działalność nadzorowaną przez Inspekcję Weterynaryjną, związaną z produkcją żywności pochodzenia zwierzęcego i pasz będą prowadzone na zasadach obowiązujących w poprzednich latach.

Przy tym należy zauważyć, że już 2013 r. powiatowi lekarze weterynarii rozpoczęli intensywne szkolenia przypominające dla lekarzy weterynarii prywatnej praktyki oraz podjęto akcje uświadamiające dla organizacji rolniczych, kół łowieckich i samorządów poprzez rozpowszechnianie ulotek zawierających informację dotyczącą afrykańskiego pomoru świń oraz zasad postępowania w przypadku wystąpienia choroby. Szczegółowe dane na temat ilości i zakresu przeprowadzonych szkoleń znajdują się w dyspozycji Głównego Lekarza Weterynarii.

Ponadto uprzejmie informuję, że ulotka nt. zasad bioasekuracji przygotowana przez Głównego Lekarza Weterynarii została zamieszczona także na stronie internetowej ministerstwa w specjalnie utworzonej zakładce „ASF”, a także opublikowana w Biuletynie informacyjnym wydawanym przez Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi we współpracy z Agencją Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa. W zakładce znajdują się także inne materiały informacyjne dotyczące tej choroby. Jednocześnie Ministerstwo na bieżąco odpowiada na pytania dziennikarzy w tej sprawie.

Dodatkowo Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi wykonało ulotki informacyjne dotyczące afrykańskiego pomoru świń w ilości 980 000 sztuk. Przedmiotowe ulotki mają na celu przybliżenie zasad zabezpieczania gospodarstw utrzymujących świnie, pozostających poza urzędowymi strefami zagrożenia i występowania ASF.

Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi dystrybuuje ww. ulotki podczas wydarzeń wystawienniczo – targowych, w których uczestniczy poprzez organizację stoisk informacyjno – promocyjnych, jak również podczas licznych spotkań członków Kierownictwa z samorządem terytorialnym, organizacjami branżowymi, przedstawicielami związków kółek i organizacji rolniczych oraz ośrodków doradztwa rolniczego. Dystrybucja ulotek będzie odbywała się także za pośrednictwem Oddziałów Regionalnych Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego.

Ad 4

Kwestie wymagań weterynaryjnych przy przeprowadzaniu „uboju gospodarczego”, tj. uboju zwierząt w celu produkcji mięsa na użytek własny zostały uregulowane przede wszystkim w ustawie z dnia 16 grudnia 2005 r. o produktach pochodzenia zwierzęcego (Dz. U. z 2017 r., poz. 242, z późn. zm.), rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 21 października 2010 r. w sprawie wymagań weterynaryjnych przy produkcji mięsa przeznaczonego na użytek własny (Dz.U. z 2016 r. poz. 885), a także w innych przepisach z zakresu, np. ochrony zwierząt, czy też systemu identyfikacji i rejestracji zwierząt. Spełnienie tych wymagań jest kontrolowane przez organy Inspekcji Weterynaryjnej.

Zgodnie z przepisami § 2 ww. rozporządzenia co do zasady nie dopuszcza się do uboju świń w ramach produkcji mięsa na użytek własny, które pochodzą z gospodarstwa lub obszaru podlegającego ograniczeniom, nakazom lub zakazom, mającym zastosowanie do danych zwierząt, wydanym na podstawie przepisów ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt (Dz. U. z 2017 r. poz. 1835, z późn. zm.), ze względu na wystąpienie afrykańskiego pomoru świń.

Odstępstwo od tej zasady wskazane zostało w § 2a ww. rozporządzenia w odniesieniu do uboju świń w związku z wystąpieniem ASF.

Zgodnie z § 2a przedmiotowego aktu prawnego dopuszcza się ubój na terenie gospodarstwa, w celu produkcji mięsa świń utrzymywanych w gospodarstwie podlegającym ograniczeniom, nakazom lub zakazom, o których mowa w § 2 ust. 1 pkt 2, wydanym w związku z wystąpieniem afrykańskiego pomoru świń na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub terytorium innego państwa członkowskiego Unii Europejskiej lub państwa trzeciego, graniczących z terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, pod warunkiem że były one utrzymywane w tym gospodarstwie co najmniej przez 30 dni przed ubojem, a ponadto gdy:

- 1) świnie te zostaną poddane badaniu przedubojowemu świń przeprowadzonemu w sposób określony w części A rozdziału IV sekcji IV załącznika I do rozporządzenia (WE) nr 854/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 29 kwietnia 2004 r. ustanawiającego szczególne przepisy dotyczące organizacji urzędowych kontroli w odniesieniu do produktów pochodzenia zwierzęcego przeznaczonych do spożycia przez ludzi (Dz. Urz. UE L 139 z 30.04.2004, str. 206, z późn. zm.; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 3, t. 45, str. 75), zwanego dalej "rozporządzeniem nr 854/2004";
- 2) mięso pozyskane w wyniku uboju tych świń zostanie poddane badaniu poubojowemu.

Ponadto w ust. 2 tego paragrafu wskazany został obowiązek pobierania próbek do badań laboratoryjnych w kierunku ASF przy przeprowadzaniu badania przedubojowego świń lub badania poubojowego mięsa z tych świń, w przypadku gdy ubój świń jest dokonywany w gospodarstwach położonych na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej wymienionych w decyzji wykonawczej Komisji 2014/709/UE z dnia 9 października 2014 r. w sprawie środków kontroli w zakresie zdrowia zwierząt w odniesieniu do afrykańskiego pomoru świń w niektórych państwach członkowskich i uchylającej decyzję wykonawczą 2014/178/UE (Dz. Urz. UE L 295 z 11.10.2014, str. 63, z późn. zm.) w części III załącznika - obowiązkowo, natomiast położonych w części I i II - jeżeli istnieje podejrzenie wystąpienia afrykańskiego pomoru świń.

W świetle ww. przepisów ryzyko szerzenia się choroby ASF przez mięso pozyskane na użytek własny jest zminimalizowane.

Ponadto, wprowadzenie zakazu uboju na użytek własny w gospodarstwie i zastąpienie go ubojem usługowym w rzeźniach jest niezasadne, bowiem obowiązujące prawo nakłada obowiązek na osoby dokonujące uboju na użytek własny przeprowadzenia badania przedubojowego, poubojowego oraz laboratoryjnego w strefach występowania ASF. Co więcej wprowadzenie nakazu uboju świń na własny użytek wyłącznie w rzeźniach, może doprowadzić do niebezpiecznego proceduru niekontrolowanego przemieszczania pojedynczych świń do rzeźni prowadzących tego typu ubój (niskie zainteresowanie taką produkcją, tym samym ograniczona dostępność), własnymi środkami

transportu (również niespełniającymi warunków bioasekuracji) mogącymi być wektorem przenoszenia wirusa na inne tereny.

Natomiast wprowadzenie wymogów dla ww. środków transportu, nałoży kolejne zadania na Inspekcję Weterynaryjną polegające na obowiązku kontroli takich pojazdów (należy pamiętać, że w 2017 roku ubito ponad 90 tyś sztuk świń w ramach uboju na użytek własny), co w obecnej sytuacji kadrowej mogłoby doprowadzić do paraliżu pracy Inspekcji Weterynaryjnej. Dodatkowo należy również rozważyć aspekt finansowy zaproponowanych zmian w przepisach, który obowiązywałoby wszystkich hodowców, niezależnie od wielkości stad. Tym samym mogłoby się okazać, że koszt pozyskania mięsa wieprzowego od własnej świni, która musiałaby być przetransportowana odpowiednim środkiem transportu do rzeźni, tam usługowo ubita, a tusza w higienicznych warunkach przewieziona z powrotem do gospodarstwa, przewyższyłby wartość uzyskanego w ten sposób mięsa wieprzowego.

Ponadto, w przypadku wykrycia obecności wirusa ASF w gospodarstwie, z którego została przemieszczona do rzeźni świnią w celu uboju usługowego, mogłoby doprowadzić w świetle obowiązującego prawa do nałożenia obowiązku wycofania z obrotu mięsa wieprzowego i pozyskanych z niego produktów pochodzenia zwierzęcego wyprodukowanych w danym dniu ubojowym, ze względu na potencjalną możliwość krzyżowego zakażenia świń lub mięsa obecnego tego dnia na terenie rzeźni.

Natomiast w kwestii nielegalnego procederu wprowadzania do obrotu mięsa wieprzowego pozyskanego z uboju świń na użytek własny na terenie gospodarstwa, to należy podkreślić, że Główny Inspektorat Weterynarii w ramach zwalczania afrykańskiego pomoru świń otrzymał jedną informację o nielegalnym wprowadzeniu do obrotu produktów mięsnych wyprodukowanych z mięsa wieprzowego pozyskanego z uboju na użytek własny w gospodarstwie, w którym potwierdzono występowanie ASF w okresie, w którym nie można wykluczyć zarażenia. Na tej podstawie wszczęte zostało dochodzenie i nałożono karę w drodze decyzji administracyjnej.

Reasumując, wydaje się, że zaproponowane przez wnioskodawców rozwiązanie nie wpłynęłoby znacząco na ograniczenie ryzyka rozprzestrzeniania się ASF.

Ad 5

Zgodnie z art. 49 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt (Dz. U. z 2017 r. poz. 1855, z późn. zm.) za świnię zabite lub poddane ubojowi z nakazu organów Inspekcji Weterynaryjnej albo za świnię padłą w wyniku zastosowania zabiegów nakazanych przez te organy przy zwalczaniu choroby zakaźnej zwierząt podlegającej obowiązkowi zwalczania, w tym przypadku afrykańskiego pomoru świń, przysługuje odszkodowanie

ze środków budżetu państwa.

Wysokość odszkodowania określana jest przez zespół, w skład którego wchodzi dwóch rzeczoznawców i powiatowy lekarz weterynarii. Szczegóły dotyczące rzeczoznawców oraz trybu i sposobu szacowania określa rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 30 lipca 2009 r. w sprawie rzeczoznawców wyznaczonych przez powiatowego lekarza weterynarii do przeprowadzenia szacowania (Dz. U. Nr. 142, poz. 1161).

Szacowanie wartości świń przed wydaniem decyzji w sprawie przyznania odszkodowania jest czynnością udokumentowaną w formie protokołu, którego wzór stanowi załącznik nr 1 do rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 30 lipca 2009 r. w sprawie rzeczoznawców wyznaczonych przez powiatowego lekarza weterynarii do przeprowadzenia szacowania, w którym wpisuje się łączną kwotę szacowania. Protokół ten jest podpisywany przez rzeczoznawców, powiatowego lekarza weterynarii i posiadacza zwierząt.

Przepisy ww. rozporządzenia nie określają czasu, jaki należy przeznaczyć na przeprowadzenie szacowania zwierząt i produktów podlegających temu szacowaniu. Natomiast zgodnie z ww. rozporządzeniem konieczne jest podanie daty rozpoczęcia i zakończenia tego szacowania. Posiadacz świń jest stroną w postępowaniu administracyjnym i ma prawo do wglądu w akta sprawy na każdym etapie prowadzonego postępowania administracyjnego.

W dniu 24 lipca 2018 r. Główny Lekarz Weterynarii wydał polecenie wypłaty właścicielom gospodarstw odszkodowań przyznanych za świnię zabite w związku ze zwalczaniem ASF bez zbędnej zwłoki, najpóźniej w ciągu 28 dni do dnia wyznaczenia ogniska ASF u świń w danym gospodarstwie.

Dotychczas, wypłacono odszkodowania właścicielom 39 gospodarstw, w których od dnia 16 maja 2018 r. stwierdzono ogniska ASF. W przypadku kolejnych 13 gospodarstw, prowadzone postępowania administracyjne zakończą się wypłatą odszkodowań.

W odniesieniu do 18 gospodarstw wydano decyzje administracyjne w sprawie odmowy wypłaty odszkodowania. Z informacji uzyskanych od terenowych organów Inspekcji Weterynaryjnej wynika, że odmowę wypłaty odszkodowania za świnię zabite w związku z likwidacją ognisk ASF, najczęściej uzasadniano następującymi przesłankami:

- a) niespełnieniem w gospodarstwach wymagań w zakresie bioasekuracji, takich jak:
  - brak mat dezynfekcyjnych,
  - brak wystarczającej ilości środków dezynfekcyjnych,
  - brak zabezpieczenia utrzymywanych świń przed dostępem zwierząt innych zwierząt,
  - brak zabezpieczenia ściółki i paszy przed dostępem zwierząt wolnożyjących;

b) nieprzestrzeganiem wymagań wynikających z przepisów w zakresie identyfikacji i rejestracji świń, takich jak:

- nieoznakowania świń,
- rozbieżności pomiędzy liczbą świń stwierdzonych na miejscu w gospodarstwie a liczbą świń zgłoszonych w Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (ARiMR),
- nieterminowego zgłaszania w ARiMR zdarzeń dotyczących świń,
- utrzymywania świń niezgłoszonych w ARiMR.

Ponadto, w jednym przypadku, jako uzasadnienie odmowy wypłaty odszkodowania, wskazano wywiezienie przez właściciela gospodarstwa zwłok padłych świń do lasu (postępowanie w tej sprawie było prowadzone przez Policję).

Ad 6

Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi zwrócił się o zwiększenie wydatków na wynagrodzenia i zwiększenie zatrudnienia w Inspekcji Weterynaryjnej z rezerwy celowej poz. 44 „Dofinansowanie realizacji niektórych zadań kontynuowanych”, w związku ze zwalczaniem afrykańskiego pomoru świń w województwie lubelskim, mazowieckim, podlaskim, warmińsko-mazurskim oraz podkarpackim o kwotę ogółem 4.159.124 zł, w tym na 63 etaty. Minister Finansów przyznał dodatkowe środki dla wojewodów zgodnie z wnioskami.

Ponadto trwają prace nad projektem ustawy budżetowej na rok 2019, w którym przewidziano wzrost funduszu wynagrodzeń o 2,3%.

Jednocześnie uprzejmie informuję, że w projekcie uchwały Rady Ministrów w sprawie ustanowienia programu wieloletniego pod nazwą „Program budowy zapory zapobiegającej migracji dzików na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w celu zwalczania afrykańskiego pomoru świń na lata 2018–2022” założono, że w 2018 roku skutki finansowe budowy zapory i wypłaty odszkodowań będą realizowane ze środków rezerwy celowej poz. 4 – Przeciwdziałanie i usuwanie skutków klęsk żywiołowych, w tym realizacja zadań w dorzeczach Odry i górnej Wisły, po dokonaniu zmiany przeznaczenia tej rezerwy. Dysponentem przedmiotowej rezerwy jest Minister Spraw Wewnętrznych i Administracji. Natomiast w latach 2019 –2022 koszty budowy, eksploatacji i utrzymania zapory oraz wypłaty odszkodowań byłyby finansowane ze środków budżetu, będącego w dyspozycji wojewody właściwego terytorialnie ze względu na lokalizację danego odcinka zapory, tj.:

- wojewody lubelskiego – przy lokalizacji zapory na obszarze województwa lubelskiego,

- wojewody podkarpackiego – przy lokalizacji zapory na obszarze województwa podkarpackiego,
  - wojewody podlaskiego – przy lokalizacji zapory na obszarze województwa podlaskiego,
  - wojewody warmińsko-mazurskiego – przy lokalizacji zapory na obszarze województwa warmińsko-mazurskiego,
- zwiększonego na ww. cel w ustawie budżetowej.

Reasumując, realizacja ww. Programu miała następować ze środków nie będących w dyspozycji Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi. Jednocześnie Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi podjął działania popierające starania o zwiększenie wynagrodzeń m.in. pracownikom wojewódzkich i powiatowych inspekcji, w tym zwrócił się do Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji, sprawującego nadzór nad administracją terenową, o koniecznej do zwiększenia liczbie etatów oraz kwocie wynagrodzeń przeznaczonych dla pracowników Inspekcji Weterynaryjnej, które umożliwią realizację zadań ustawowych.

Ad 7 i 8

Wnioskowany, pionowy model inspekcji realizującej m.in. zadania z zakresu ochrony zdrowia zwierząt oraz bezpieczeństwa żywności, której organy byłyby wyłączone ze struktur administracji zespolonej w województwie został przewidziany w pierwotnej wersji projektów ustaw dotyczących powołania Państwowej Inspekcji Bezpieczeństwa Żywności. Do prac parlamentarnych skierowano jednak projekty w brzmieniu uwzględniającym stanowisko Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji postulujące utworzenie terenowych organów nowej inspekcji jako organów administracji zespolonej.

Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi opowiada się za pionowym modelem administracji odpowiadającej za ochronę zdrowia publicznego, podejmującej działania związane z wystąpieniem choroby zakaźnej czy niewłaściwej jakości żywności lub paszy. Za przyjęciem takiego rozwiązania organizacyjnego, poza argumentami wskazanymi przez sygnatariuszy pisma, przemawia przede wszystkim strategiczny, ogólnopństwowy i specjalistyczny charakter zadań, które powinny być wykonywane w sposób jednolity, w stopniu wymagającym scentralizowanego kierownictwa.

Należy także poinformować, że w Ministerstwie Rolnictwa i Rozwoju Wsi nie są obecnie prowadzone prace nad projektami ustaw dotyczących konsolidacji inspekcji, tj.:

- projektem ustawy o Państwowej Inspekcji Bezpieczeństwa Żywności,
- projektem ustawy - Przepisy wprowadzające ustawę o Państwowej Inspekcji Bezpieczeństwa Żywności.

W przypadku podjęcia przez Parlament prac nad ww. projektami, w pierwszej kolejności niezbędna będzie aktualizacja art. 1 projektu ustawy - Przepisy wprowadzające ustawę o Państwowej Inspekcji Bezpieczeństwa Żywności, określającego termin powołania nowej inspekcji jako dzień 1 stycznia 2018 r. Ustalenie nowego termin będzie wymagało analizy uwzględniającej okoliczności mogące zagrozić ciągłości realizacji zadań w obszarze objętym reformą, w tym również okoliczności związane z sytuacją epizootyczną kraju.

Ad 9

Zasady gospodarki łowieckiej w tym właściwej liczebności populacji poszczególnych gatunków zwierzyny przy zachowaniu równowagi środowiska przyrodniczego, odstrzału redukcyjnego, zastępczego, rocznych planów łowieckich określają przepisy ustawy z dnia 13 października 1995 r. Prawo łowieckie (Dz. U. z 2017 r. poz., 1295 z późn. zm.).

Stosownie do ww. ustawy gospodarka łowiecka prowadzona jest w obwodach łowieckich przez dzierżawców lub zarządców m. in. w oparciu o roczne plany łowieckie i wieloletnie łowieckie plany hodowlane.

Zgodnie z art. 6 ustawy z dnia 13 października 1995 r. Prawo łowieckie, naczelnym organem administracji rządowej w zakresie łowiectwa jest Minister Środowiska. Natomiast, o ile ww. ustawa nie stanowi inaczej, administrację w zakresie łowiectwa, co do zasady sprawuje samorząd województwa.

Niemniej jednak Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi, mając na względzie zwalczanie afrykańskiego pomoru świń realizuje na terenie całego kraju działania mające na celu zmniejszenie populacji dzików (odstrzał sanitarny) oraz ograniczenie szerzenia się choroby w populacji dzików (zbieranie dzików padłych, zamykanie przepustów pod autostradami), współpracując w tym zakresie przede wszystkim z Ministrem Środowiska oraz Polskim Związkiem Łowieckim.

Stosownie do art. 45 ust. 1 pkt 8 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt powiatowy lekarz weterynarii w przypadku zagrożenia wystąpienia lub wystąpienia choroby zakaźnej zwierząt podlegającej obowiązkowi zwalczania, w tym ASF, w drodze rozporządzenia - aktu prawa miejscowego, może nakazać odstrzał sanitarny zwierząt na określonym obszarze, w tym nakazać dzierżawcom lub zarządcom obwodów łowieckich odstrzał sanitarny zwierząt wolno żyjących (dzikich).

Podmiotowi, który poniósł koszty związane z realizacją nakazu odstrzału sanitarnego zwierząt wprowadzonego w przepisach wydanych na podstawie ww. przepisów przysługuje ze środków budżetu państwa zryczałtowany zwrot kosztów za każdą sztukę odstrzelonego zwierzęcia (ryczałt).

Ryczałt przysługuje myśliwemu wykonującemu odstrzał sanitarny zwierząt w wysokości 80% a pozostałe 20% kwoty ryczałtu otrzymuje dzierżawca albo zarządca obwodu łowieckiego, na obszarze którego dokonano odstrzału sanitarnego zwierząt.

Ponadto dzierżawca, albo zarządca obwodu łowieckiego, na obszarze którego dokonano odstrzału sanitarnego, przekazuje kwotę ryczałtu, o której mowa powyżej, myśliwym, którzy wykonali odstrzał sanitarny zwierząt.

Jednocześnie informuje, że stosownie do art. 47c ww. ustawy osobie uprawnionej do wykonywania polowania wykonującej odstrzał sanitarny zwierząt przysługuje zwolnienie od pracy lub wykonywania zajęć służbowych w dniu, w którym wykonuje ten odstrzał.

Pracownik, żołnierz lub funkcjonariusz będący osobą, o której mowa powyżej, uprzedza odpowiednio pracodawcę lub przełożonego o przyczynie i przewidywanym okresie nieobecności w pracy lub niewykonywania zajęć służbowych z powodu wykonywania odstrzału sanitarnego zwierząt i uzgadnia termin tej nieobecności z pracodawcą lub przełożonym.

Pracodawca lub przełożony jest obowiązany zwolnić od pracy lub wykonywania zajęć służbowych pracownika, żołnierza lub funkcjonariusza w terminie uzgodnionym z pracownikiem, żołnierzem lub funkcjonariuszem. Łączny wymiar zwolnień z wykonywania od pracy lub wykonywania zajęć służbowych z tego tytułu nie może przekroczyć 6 dni w danym roku kalendarzowym.

Ponadto uprzejmie informuję, że z otrzymanych z Ministerstwa Środowiska danych w ramach aktualizacji rekomendacji Międzyresortowego Zespołu ds. łagodzenia skutków związanych z wystąpieniem przypadków afrykańskiego pomoru świń (MZ ds. ASF) oraz rekomendacji Rządowego Zespołu Zarządzania Kryzysowego w zakresie niezbędnych działań dla ograniczenia rozprzestrzeniania się ASF na terenie RP po posiedzeniach RZZK, które odbyły się w dniach: 08-09-2016 r., 21-09-2016 r. i 19-07-2017 r wynika, że myśliwi zrzeszeni w Polskim Związku Łowieckim do 31 maja 2018 r. pozyskali 389 140 dzików (co stanowi 106% wykonania planów łowieckich).

Natomiast w Parkach Narodowych do 28 maja 2018 r. w ramach odstrzału redukcyjnego pozyskano 2651 dzików. W Ośrodkach Hodowli Zwierzyny Państwowych Gospodarstw Leśnych Lasów Państwowych w łowieckim roku gospodarczym 2018/2019 od 1 kwietnia 2018 r. do 31 maja 2018 r. pozyskano 2031 dzików z zaplanowanych do pozyskania 11801, co stanowi 18% wykonania planu. W OHZ PGLLP w poprzednim łowieckim roku gospodarczym 2017/2018 pozyskano do 31 marca br. w sumie 27 487 dzików.

Ponadto wspomniane wyżej rekomendacje poruszają temat zamknięcia przepustów dla zwierzyny wzdłuż autostrad A1 i A2. Z informacji uzyskanych z Ministerstwa Infrastruktury wynika, że zamknięcie przepustów na ww. autostradach zarządzanych przez GDDKiA zostało wykonane.

W dniu 25 stycznia 2018 roku Główny Lekarz Weterynarii wystosował do czterech Wojewódzkich Lekarzy Weterynarii z województw: lubelskiego, mazowieckiego, podlaskiego i warmińsko-mazurskiego pismo z poleceniem prowadzenia kontroli zabezpieczenia przeciwepizootycznego w chłodniach, gdzie przetrzymywane są tusze odstrzelonych dzików. Do lipca br. przeprowadzono 581 kontroli chłodni. W przypadku 16 kontroli stwierdzono uchybienia w postaci nie nasączenia mat środkiem dezynfekcyjnym, braku mat dezynfekcyjnych oraz nie zachowania czystości w chłodni oraz wokół niej. Wobec powyższego wprowadzono działania naprawcze mające na celu zapobieżenie ponawianiu się powyższych problemów.

Ad 10

Odpowiadając na pytanie dotyczące skrócenia oczekiwania na wyniki badań w kierunku ASF uprzejmie informuję, że podjęcie decyzji o wykonywaniu badań w kierunku ASF w siedzibie Państwowego Instytutu Weterynaryjnego - Państwowego Instytutu Badawczego w Puławach było poprzedzone analizą wielu czynników. Jednym z nich był fakt, wykazywania przez Krajowe Laboratorium Referencyjne Państwowego Instytutu Weterynaryjnego – Państwowego Instytutu Badawczego w Puławach (PIWet-PIB) jest od 2003 r. w ciągłej gotowości diagnostycznej w zakresie ASF, poprzez kontakty z Europejskim Laboratorium Referencyjnym w Hiszpanii, m. in. poprzez odbywanie staży oraz udział w badaniach potwierdzających kompetencje, tzw. badaniach biegłości. Daje to gwarancję wysokiej jakości i jednocześnie biegłości w wykonywaniu badań, co następnie przekłada się na czas potrzebny do opracowania wyniku badania. Ponadto nie bez znaczenia jest również klasa bezpieczeństwa biologicznego PCL3 infrastruktury laboratoryjnej PIWet-PIB w Puławach.

Z dniem 28 maja 2018 r. została uruchomiana do badań w kierunku ASF jednostka zamiejscowa Państwowego Instytutu Weterynaryjnego – Państwowego Instytutu Badawczego zlokalizowana w Zakładzie Pryszczycy w Zduńskiej Woli, zaś od dnia 3 września 2018r. badania diagnostyczne w kierunku ASF próbek pobranych od świń i dzików, pochodzących z województwa podkarpackiego badane są w Zakładzie Higieny Weterynaryjnej w Krośnie.

Jednocześnie Główny Lekarz Weterynarii wdrożył intensywne działania celem uruchomienia kolejnych laboratoriów do wykonywania badań diagnostycznych w kierunku ASF. Obecnie trwają prace dotycząca dostosowania laboratoriów do możliwości wykonywania badań w kierunku ASF w czterech Zakładach Higieny Weterynaryjnej, tj.: w ZHW w Warszawie/Oddział Terenowy w Siedlcach, ZHW w Poznaniu, ZHW w Gdańsku, ZHW w Katowicach. Za uruchomieniem ww. pracowni przemawia konieczność poszerzenia bazy laboratoryjnej w całym kraju. Powyższe

laboratoria były przygotowywane do możliwości uruchomienia w nich pracowni do badań w kierunku ASF od 2013 r.

Niemniej jednak aktualna sytuacja epizootyczna w zakresie ASF jest stale monitorowana, również w kontekście badań laboratoryjnych. PIWet-PIB w Puławach jak również Główny Inspektorat Weterynarii, dokłada wszystkich możliwych starań, aby przyspieszać wydawanie wyników badań w obszarach ich kompetencji.

Ad 11

Kwestie zwalczania ASF, zarówno u świń jak i u dzików zostały uregulowane m. in. w:

- w ustawie z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych,
- rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 6 maja 2015 r. w sprawie zwalczania afrykańskiego pomoru świń,
- rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 6 maja 2015 r. w sprawie środków podejmowanych w związku z wystąpieniem afrykańskiego pomoru świń (Dz. U. z 2018 r. poz. 290).

Należy przy tym zauważyć, że ww. przepisy nie regulują kwestii wprowadzenia kompartmentu i w związku z tym brak jest podstaw prawnych do kompartmentalizacji na poziomie krajowym jak i na poziomie Unii Europejskiej.

Pojęcie podziału na kompartmenty, czyli jednostki mniejsze niż region czy strefa, Światowa Organizacja Zdrowia Zwierząt (OIE) wprowadziła w Kodeksie zdrowia zwierząt lądowych oraz Kodeksie zdrowia zwierząt wodnych w odniesieniu do określania statusu zdrowia zwierząt. Zgodnie z OIE kompartment stanowi jednostka terytorialna z jednym lub większą liczbą zlokalizowanych zakładów produkcyjnych ze wspólnym systemem zarządzania w odniesieniu do bioasekuracji i statusu zdrowia zwierząt.

Główny Lekarz Weterynarii oraz Państwowy Instytut Weterynaryjny – Państwowy Instytut Badawczy w Puławach prowadzi analizę możliwości i zasadności stworzenia projektu pilotażowego w zakresie kompartmentalizacji celem przesłania go do Komisji Europejskiej. Należy przy tym wskazać, że do wprowadzenia zasad kompartmentu potrzebne jest ścisła współpraca pomiędzy sektorem prywatnym i państwowym na wszystkich szczeblach produkcji zwierzęcej. Ponadto przemysł jak i administracja państwowa musi posiadać wcześniej wszystkie warunki wprowadzenia kontroli w kompartmentach w każdym ogniwie i dla każdego uczestnika procesu produkcji.

Opracowanie projektu pilotażowego, wprowadzenie w życie, ocena przez Komisję

Europejską, a następnie ewentualne prace nad zmianą przepisów na poziomie Unii Europejskiej może być procesem skomplikowanym i powolnym.

W prawodawstwie Unii poprzedzającym przyjęcie rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/429 z dnia 9 marca 2016 r. w sprawie przenośnych chorób zwierząt oraz zmieniającego i uchylającego niektóre akty w dziedzinie zdrowia zwierząt („Prawo o zdrowiu zwierząt”) pojęcie „kompartimentu” uznawane jest jedynie w odniesieniu do grypy ptaków i chorób zwierząt wodnych. Rozporządzenie 2016/429 stwarza możliwość stosowania systemu kompartimentów w odniesieniu do innych gatunków zwierząt i chorób. Art. 37 ww. rozporządzenia określa m.in., że państwo członkowskie może wystąpić do Komisji Europejskiej z wnioskiem o uznanie statusu obszaru wolnego od choroby dla kompartimentów w odniesieniu do chorób umieszczonych w wykazie zamieszczonym w rozporządzeniu 2016/429 oraz o ochronę statusu obszaru wolnego od choroby dla tego kompartimentu w przypadku wystąpienia na jego terytorium ognisk jednej lub większej liczby chorób umieszczonych w ww. wykazie. Szczegółowe przepisy dotyczące uznawania i zatwierdzenia kompartimentów oraz wymagania, które będą dotyczyły tego zagadnienia zostaną określone w aktach wykonawczych do rozporządzenia 2016/429.

Zgodnie z definicją zawartą w rozporządzeniu 2016/429 „kompartiment” oznacza subpopulację zwierząt w jednym zakładzie lub większej ich liczbie, objętą wspólnym systemem zarządzania w zakresie bioasekuracji, o odrębnym statusie zdrowotnym w odniesieniu do danej choroby lub chorób i objętą odpowiednimi środkami nadzoru, zwalczania chorób i bioasekuracji. Bioasekuracja oznacza całość środków zarządzania i środków fizycznych mających na celu obniżenie ryzyka wprowadzenia, rozwoju i rozprzestrzeniania się chorób do, z lub wśród:

- a) populacji zwierząt, lub
- b) zakładów, stref, kompartimentów, środków transportu lub innych obiektów, pomieszczeń lub miejsc.

Uznano bowiem, że państwo członkowskie powinno mieć możliwość deklarowania całego swojego terytorium, jego stref lub kompartimentów jako wolnych od jednej lub większej liczby chorób umieszczonych w wykazie zamieszczonym w rozporządzeniu 2016/429. Działania te mają na celu ochronę państwa członkowskiego przed wprowadzeniem chorób zakaźnych zwierząt z innych części Unii lub z państw trzecich. W tym celu zostaną opracowane jednolite wymagania, które należy spełnić, aby uzyskać status obszaru wolnego od choroby w Unii.

Zgodnie z definicją rozporządzenia 2016/429 „status zdrowotny” oznacza status w odniesieniu do chorób umieszczonych w wykazie, które są istotne dla danego gatunku umieszczonego w wykazie, w odniesieniu do:

- a) zwierzęcia;

b) zwierząt w:

- (i) jednostce epidemiologicznej;
- (ii) zakładzie;
- (iii) strefie;
- (iv) kompartmencie;
- (v) państwie członkowskim;
- (vi) państwie trzecim lub na terytorium.

Urzędowe zatwierdzenie takiego statusu będzie dokonywane przez KE. Po uzyskaniu ww. zatwierdzenia państwa członkowskie powinny publicznie ogłosić, które z ich terytoriów, stref i kompartmentów są wolne od choroby, aby poinformować partnerów handlowych i ułatwiać handel.

Istotnym jest fakt, że rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/429 z dnia 9 marca 2016 r. w sprawie przenośnych chorób zwierząt oraz zmieniającego i uchylającego niektóre akty w dziedzinie zdrowia zwierząt („Prawo o zdrowiu zwierząt”) stosuje się od dnia 21 kwietnia 2021 r. w związku, z czym nie można stosować jego przepisów w chwili obecnej.

Jednocześnie, należy wspomnieć, że w dniu 7 września 2017 r. odbyło się spotkanie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi i Głównego Lekarza Weterynarii z przedstawicielami związków branżowych oraz wybranych zakładów, a także Państwowego Instytutu Weterynaryjnego – Państwowego Instytutu Badawczego w Puławach, dotyczące tego zagadnienia.

Należy podkreślić, że Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi jest otwarte na propozycje i uwagi dotyczące opracowywania procedur tworzenia kompartmentów na terenie Polski, celem wypracowania jak najlepszych rozwiązań.

z up. Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi
SEKRETARZ STANU

Szymon Giżyński

Rozdzielnik:

1. Pan Jacek Łukaszewicz, Prezes Krajowej Rady Lekarsko-Weterynaryjnej, al. Przyjaciół 1 lok. 2, 00-565 Warszawa;

2. Pan Aleksander Dargiewicz, Dyrektor Zarządzający Krajowego Związku Pracodawców-Producentów Trzody Chlewnej, al. Komisji Edukacji Narodowej 11 lok. 150, 02-797 Warszawa;
3. Pan Wiesław Różański, Prezes Unii Producentów i Pracodawców Przemysłu Mięsnego, al. Ujazdowskie 18 lok. 16, 00-478 Warszawa;
4. Pan Janusz Rodziewicz, Prezes Stowarzyszenia Rzeźników i Wędliniarzy Rzeczypospolitej Polskiej, Ul. Miodowa 14, 00-246 Warszawa.

Do wiadomości:

1. Szef Kancelarii Prezesa Rady Ministrów, Al. Ujazdowskie 1/3, 00-583 Warszawa.